

Klauss Dumke MIHAELA MISIJAS MOTĪVI

"Daba ir laika meita – māksla ir dabas priestere".

Eonu gaitā Mihaela misija bijusi "kosmiskās inteliģences pārvaldīšana". Kristietības laikos šī kosmiskā inteliģence atdalījās no viņa, kļūdama par Zemei atbilstošu inteliģenci, proti, tā iekļāvās cilvēciskajā apziņā. Vēsturiskās simptomatoloģijas nozīmē šis process kļūst redzams 9. gadsimtā pēc Kristus. Bija notikusi sava veida inteliģences "grēkā krišana". Šo inteliģences kosmisko likteni nav viegli saprast. Tam ir nepieciešams imaginatīvs pārskats par noteiktām cilvēces garīgi fiziskās evolūcijas sakarībām.

DEBESU UN ZEMES CILVĒKA RADĪŠANA

Cilvēks mūsdienu izpratnē – kā uz Zemes iemiesota miesiski-dvēseliski-garīga būtne – parādās tikai mūsu planetārās sistēmas ceturtajā attīstības pakāpē, proti, uz pašas Zemes. Viss, ko garazinātne sauc par "cilvēku", runājot par "senā Saturna", "senās Saules", "senā Mēness" attīstības pakāpēm, bija tikai cilvēcesamības priekšpakāpes. Arī pašas Zemes iemiesojuma pirmajās pakāpēs runa ir tikai par šo "cilvēka priekšteci", jo elohīmi, kuru mītne ir uz Saules, radīja cilvēku tikai Zemes evolūcijas trešajā periodā.

Šie elohīmi jeb Formas gari jāva vēl pavisam garīgai, pārjutekliskai cilvēkbūtnei rasties no viņu pašu substances. Vienlaikus viņi sabiezina ūdens stāvoklī vēl esošo planētu Zemi līdz cietam agregātstāvoklim – līdz "zemei" alkīmiskā nozīmē. Toreiz pastāvošais pirmcilvēks vēl varēja pārmaiņus iemiesoties un atbrīvoties no miesas, kurai piemita tikai siltumam un gaisam atbilstoša konsistence, un šo ie- un at-miesošanos vēl nevar salīdzināt ar mūsdienu dzimšanu un nāvi. Abiem stāvokļiem drīzāk piemita auga raksturs pavasarī un rudenī, tas līdzinājās uzplaukšanai un novīšanai.

Tagad cietajā zemes agregātstāvoklī elohīmu radītajam cilvēkam vairs nebija iespējama šāda maiga un īslaicīga saskare ar vēl jaunavīgo Zemi. Lai cilvēka kodolbūtne, viņa Es, varētu iemiesoties uz sacietējušās Zemes, Formas gari noslēdza savā starpā ko līdzīgu dievišķam līgumam, kura saturu pauž Ģenēzes vārdi: "Radīsim cilvēku!"

Septiņi vadošie Formas gari (elohīmi) sadalījās atbilstoši uzdevumiem cilvēka radīšanas aktā. Kamēr seši hierarhijas gari palika uz Saules ("Saules ložā"), sargājot "Debesis" cilvēces Es-būtni, varenākais no septiņiem – elohīms Jahve – atdalīja Mēness substanci no planetārā ķermeņa, kas tolaik saturēja sevi gan Mēnesi, gan Zemi. Kopš tā laika viņš ir Mēness hierarhs. Tā viņš atbrīvoja Zemi no pārāk cietējošiem spēkiem un padarīja iespējamu līdzsvarotu cilvēka attīstību cietajā zemes elementā.

Tā bija otrā cilvēka radīšana, jo elohīms Jahve radīja uz Zemes garīgo cilvēkformu, atbilstošu fiziskajam agregātstāvoklim, līdz kuram bija attīstījusies pati Zeme. Šim otrās radīšanas cilvēkam, Jahves būtnei, bija, kaut arī pārjuteklisks, tomēr fizisks veidols. Tā nebija individuāla, bet arhetipiska cilvēkforma, radīta "pēc Dieva vaiga un līdzības". Šis cilvēka veidols uz Zemes kļuva pārmantojams un vairojams. Tātad Lemūrijas periodā mēs saskaramies ar divkārtu cilvēka radīšanu, kā tas tiek aprakstīts Mozus "Ģenēzes grāmatā": ar pirmo cilvēka gara jeb "Saules cilvēka" radīšanu, ko uz Saules kopīgi veica septiņi elohīmi (1.Mozus, 1,26), un ar cilvēka radīšanu, ko veica elohīms Jahve uz fiziskās Zemes, proti, ar Ādama radīšanu no zemes pikas (1.Mozus, 2,7).

Cilvēka Saules Es jeb viņa mūžīgās individualitātes sadarbība ar zemišķo cilvēku, kurš vairojas iedzimtības ceļā, tiek regulēta, ejot cauri inkarnācijām un ekskarnācijām un sekojot šajā procesā reinkarnācijas un karmas likumiem.

EMANĀCIJA UN INKARNĀCIJA

No kosmiskā redzespunkta Lemūrijas periodā – pēc ilgas pirmsvēstures – cietā stāvoklī nonākušajā radībā sākās varens lejupslīdes jeb materializēšanās process, kura gaitā četros cēlienos tiek veidota Zemes miesa. Šis četras pakāpes ir: būtne/būtība – atklāsme jeb parādība – darbīgums – veikums jeb gala produkts (*Wesenheit – Offenbarung – Wirksamkeit – Werk*). Zeme kā planetārs ķermenis ir radības "veikuma" pakāpe, proti, radīšanas akta gala rezultāts. Šai ziņā arī viss mūsdienu visums - tai mērā, kādā tas mūsu laikā ir pētāms ar dabaszinātnes līdzekļiem - ir "zeme". Tikai vispārējās planetārās attīstības Zemes fāzē (4.) var runāt par "dabu" (lat. "*natura*" – būt piedzimušam), bet, pirms kaut kas tiek dzemdēts, tam

jāpiedzīvo daudzveidīgas sagatavošanās pakāpes. Tātad, daba neatrodas laika sākumā, bet ir "laika meita". Aiz visām radīšanas pakāpēm neredzamas stāv Troņu hierarhiskās būtnes ("senais Saturns"), Gudrības gari ("senā Saule"), Kustības gari ("senais Mēness"), Formas gari ("Zeme"). Radīšanas pakāpes ir saistītas ar viņu garīgās substances "emanāciju" (izplūšanu, izstarošanu), kas, dažādi pārveidojoties eonu gaitā, beidzot sasniedz cietu stāvokli. Taču emanācija nozīmē, ka radošā būtne atdala no sevis savu radījumu, turpmāk vairs nebūdamā tajā iemiesota. Tā it kā atkāpjas un paliek neredzama "aiz" sava veikuma – pārjutekliskajā. Tā nu visa pasaule sašķeļas divās sfērās: sfērā, kas iet cauri minētajām sacietēšanas pakāpēm un kopā ar "zemes" jeb cietās substances izveidošanos sasniedz savu dziļāko punktu, un sfērā, kurā notiek nemitīga "tiekšanās augšup", arvien intensīvāks apgarotības process.

Šos abus pretēji vērstos attīstības virzienus var vērot dažādās būtnēs ikvienā attīstības pakāpē. Piemēram, kad "senā Mēness" pakāpē notiek Mēness atdalīšanās no Saules, pirmcilvēks piedalās šajā procesā, dodoties līdz arvien vairāk sacietējošai Mēness substancei, kas vienlaicīgi nozīmē arvien lielāku viņa patstāvību; turpretī erceņģeļi paliek uz toreizējās Saules un savā garīgajā attīstībā sasniedz nākamo pakāpi. Viņi nepiedalās planetārajā sacietēšanas procesā.

CILVĒKS – BRĪVĪBĀ ATLAISTS DIEVU MĀKSLAS DARBS

Cilvēka kosmisko vienreizību raksturo tas, ka viņš piedalās abos attīstības virzienos, pārmaiņus inkarnējot, t.i., savienojoties ar fizisko pasauli, un ekskarnējot, t.i., pārejot garīgā stāvoklī. To var skaidri saskatīt iepriekš attēlotajā cilvēka radīšanas aktā Lemūrijas periodā. Kā "Saules cilvēks" viņš piedalās Saules garu dzīvē un kā "Zemes cilvēks" viņš piedalās garīgās substances intensīvās sacietēšanas procesā. Tādejādi cilvēkā satiekas abas evolūcijas plūsmas, jo viņam tiek piešķirta izšķiroša loma dievu nodoma realizēšanai mūsu kosmosā, kam veltīta visa planetārā attīstība no "senā Saturna" līdz "Vulkānam" (kopā septiņi planetārie iemiesojumi). Pašlaik viņš vēl ir tikai tāda skice, mēģinājums caurstrāvēt matēriju ar garu, tik vienreizēju, ka to var izprast tikai kā dievu mākslas darbu. Šis dievu mākslas darbs vēl nav pabeigts, tas ir atvērts nākotnei. Tas tiks pabeigts tikai tad, ja viņš pašā kā dievu radošās gribas radītā "veikumā" pamodīsies patstāvīgs mākslinieks, kurš tālāk pats strādās pie savas pilnveidošanas. Tam notiekot ilgā attīstības procesa gaitā, "veikums" un mākslinieks kļūs arvien identiskāki. Šis neaptveramais, pasaules attīstībā vienreizējais process ir saistīts ar brīvības ideju, jo "veikumā" atmodinātais mākslinieks nozīmē, ka pats "veikums" jeb cilvēks pamostas savas brīvības apziņai. Brīvība ir cilvēka attīstības "locītava" (*Gelenk*), kas ierāda visai attīstībai citu virzienu. Lai arī pasaules sākumu iezīmē dievu radošais akts, taču, radībai jeb "radības kronim", proti, cilvēkam pamostoties savā brīvībā, pasaules attīstība turpinās, pateicoties viņa radošajai darbībai. Un tikai pateicoties viņam un viņā tā varēs piedzīvot savu pilnību, vai arī tai būs jācieš neveiksme. Abu tendenču simptomi pakāpeniski kļūst arvien skaidrāk saskatāmi cilvēces vēsturē pēc laiku mijas, un šodien – pēc 2000 gadiem – ir vērojami atsevišķi veiksmes un neveiksmes simptomi, kas runā visai skaidru valodu.

Matērijas caurstrāvošana ar garu nav evolūcijas sākuma fenomens, drīzāk, tā ir pirmās vēsturiskās fāzes – no "paradīzes" līdz Kristus nonākšanai uz Zemes – galamērķis, jo Zemes eona agrīnajos laikos, Lemūrijā, divi cilvēka radīšanas procesi norisinājās ar lielu atstarpī viens no otra. Uz Zemes sevi attīstošais miesīgums, kas garīgajā pasaulē pārdzīvo sevi dievu klēpī kā cilvēka dvēsele, tuvojās tikai ilga pirmsvēsturiskā un tad arī vēsturiskā procesa gaitā. Tikai pēc ļoti ilga laika miesa kļuva par individuālā gara izpausmi. Tikai pamazām pārjutekliskais garīgums nonāca zemišķajā apziņā un sāka atspoguļot Zemes gara dzīvē to, kas notiek Debesīs. Un tikai daudz vēlāk cilvēkbūtnē pamodās Zemes cilvēka pašapziņa.

CILVĒKA ORGANIZĀCIJA KĀ EVOLŪCIJAS PROCESU IZPAUSME

Miesiskā cilvēka organizācijā var atšķirt divus dažādus locekļus, kuri kalpo šim dubultajam cilvēka attīstības procesam, kuri ir tā fiziska izpausme. Rūdolfs Šteiners iezīmē tos cikla "*Die Sendung Michaels*" ("Mihaela sūtība") 2. lekcijā:

- galva kā apzinātas gara dzīves orgāns;
- pārējā ķermeņa organizācija, kas kalpo uz Zemes iemiesotajai dzīvībai (piem., nodrošinot tās barošanu ar nepieciešamajām vielām un elpošanu).

Joma, kas nepilda galvas funkcijas, kurā cilvēks tikai elpo, barojas un kustas, ir sākotnējais dieva Jahves darbības lauks, jo viņš pārvalda cilvēka zemes miesas dzīvību un šīs dzīvības pārmantotās funkcijas, taču kā pārjutekliskās cilvēkbūtnes miesisku izpausmi. Ar Jahves palīdzību ikviens cilvēks inkarnējot satver savu miesu.

Jahves pretinieks ir Arimans, jo šis gars tiecas atraut cilvēka zemes miesu no dieviem, kuri viņu ir radījuši. Šajā "cīņā par cilvēku" ir vairākas simptomu kārtas:

- dabiskajā, īpaši medicīnā, jomā noteiktas slimību formas ir daļrunīgi simptomi, kas norāda uz dieva Jahves cīņu ar Arimanu, piemēram, *diabetes mellitus*, vēzis u.c.;
- morālajā jomā arimaniskās būtnes čukst cilvēkam miegā, ka "labais esot jauns un jaunais – labs; grib padarīt viņu par "gudrības automātu", gudrības, kurai nav nekā kopīga ar morāli un kura cilvēku visbeidzot vienkārši apsēdīs".

Cilvēka galva, ilgās pirmszemīšķās planetārās pagātnes izpausme, sākotnēji ir cilvēka individualitāti radošo Saules garu darbības lauks. Šī pagātne sniedzas līdz pat "senajam Saturnam", bet ir piedzīvojusi svarīgu radišanas fāzi uz "senās Saules", kas izrietēja no Gudrības garu radošās darbības.

Jahve – sacietējušās Zemes dievs – ir piedalījies galvas veidošanā tikai ārēji. Galvas iekšējā daba, tās domāšanas spējas pamati ceļas no "senās Saules", sākotnēji tā ir dota cilvēkam no Gudrības gariem. Šo faktu var konstatēt, salīdzinot kaula kausā ietvertu galvu ar bišu stropu. Bitei kā Saules radībai, lai tā varētu dzīvot savu saules dzīvi šeit uz Zemes, ir nepieciešams cilvēka izgatavots strops, jo tai nav dieva Jahves pagatavotā ietvara tās gudrībai. Daudz pamatīgāk inkarnētais cilvēks savu gudrības dzīvi nēsā visur sev līdzīgu kaula "Zemes stropā".

Varenā elohīma Jahves priekšā stāv tam kalpojošie gari, kuri pirmā lielā cilvēces attīstības perioda gaitā – no Lemūrijas līdz laiku mijai – ienesa ķermeņa un dvēseles attīstības plūsmā dvēseliski-garīgus veidojošos impulsus. Tie galvenokārt ir erceņģeļi. Svarīgākie no tiem ir Gabriels, Rafaels, Uriels un Mihaels.

Gabriels (ebr.= Dieva vīrs) pilnībā kalpo Jahvem un miesu veidojošai misijai. Viņš apdvēsejo procesus, kas saistīti ar iedzimtību un barošanu. Kad cilvēks pārtiek ne vien no fiziskās maizes, bet uztver sevi Zemes dzīvī kā Dieva gara radītu būtni, tad viņš atbalstu dzīvībai saņem no Gabriela darbības sfēras.

Rafaels (ebr.= Dievs ir dziedētājs) arī iedarbojas uz miesiskumu, tikai elpošanas jomā, un pašas miesas dziedinošajiem spēkiem. Patiesai dziedināšanai vienmēr ir kosmisks pamats, jo kosmoss darbojas caur Rafaela dziedinošo varu.

Uriels (ebr.= mana gaisma ir Dievs) apdvēsejo cilvēka domāšanas spēju.

Mihaels (ebr.= Dievam līdzīgais) pārvalda kosmisko inteliģenci. Aiz viņa stāv Gudrības gari, kuri izstaroja pasaules gudrību "senās Saules" kosmosā. Mihaels grib panākt, lai cilvēce atrastu līdzsvaru starp Saules sfēru un Zemes dzīvi un saglabātu to, neraugoties uz savas brīvības progresu.

Tātad, ja Mihaels pirmskristīgajā periodā, laikā pirms Golgātas mistērijas, darbojās kā "Jahves vaigs", tā bija viņa misija tajā laika posmā, proti, uzturēt cilvēka fizisko organismu atvērtu kosmiskās inteliģences iedarbībai. Viņš darīja to, ļaujot Rafaela pārvaldītajā elpošanas dzīvī iekļūst kosmiskās inteliģences impulsiem atbilstoši toreizējai "nakts kultūrai", t.i., cilvēkam to neapzinoties (senā jogas kultūra).

Tā pirmskristīgajos laikos Saules sfēras pārstāvis Mihaels sadarbojās ar Mēness-Zemes sfēras pārstāvi Jahvi, panākot šim periodam nepieciešamo līdzsvaru. Ebreju kultūras raksturs ir atspoguļots kādā nakts lūgšanā:

Mūžīgā, Izraēlas Dieva vārdā
man labajā pusē Mihaels,
man kreisajā – Gabriels,
manā priekšā – Uriels,
aiz manis – Rafaels,
un pāri manai galvai –
paša Mūžīgā klātbūtne.

Šis pirmskristīgās Mihaela misijas pretinieks ir Lucifers, jo Lucifera interese ir vērsta uz to, lai iegūtu inteliģenci pilnīgi savā rīcībā, savas gaismas valstībā. Kad cilvēks tiek ievilkts šajā luciferiskajā gaismas valstībā, tad inteliģences izcelsme no dieviem, no Gudrības gariem, tiek aizmirsta.

JAUNAIS MIHAELA LAIKMETS

Mihaela pirmskristīgā darbība Jahves dienestā bija pēdējā reize, kad šis erceņģelis piedalījās attēlotajā matērijas apgārošanas procesā, proti, dievu darbā pie cilvēka miesas uzbūves. Tikai pēckristīgajos laikos, pēc inteliģences "grēkākrišanas", noskaidrojās viņa tiešā misija. Tai vairs nav nekā kopīga ar cilvēka miesiskumu. "Ir pacilājosi raudzīties, kā, pateicoties Mihaelam, cilvēkbūtne tiek pacelta gara sfērā, kamēr viņas neapzinātā, zemapziņā paliekošā daļa, kas attīstās zem brīvības sfēras, arvien pamatīgāk saaug ar matēriju," saka Rūdolfs Šteiners.

Agrāk Mihaels rūpējās tikai par to, lai cilvēce pakāpeniskajā miesas sacietēšanas procesā neaizmirstu gara kosmisko izcelsmi. Tagad, pēckristīgajā laikmetā, pēc laiku mijā sasniegtās kulminācijas gara inkarnācijas procesā, Mihaels 1879. gadā ķeras pie sava īstā uzdevuma pildīšanas. Šis uzdevums, kuru viņš gaida jau kopš senatnes, turpmāk skaidri atšķir viņa misiju no citu erceņģeļu uzdevumiem. Līdz Golgātas mistērijai, un īpaši laikā īsi pirms tās, Mihaels vēl darbojās kopā ar citiem erceņģeļiem cilvēka miesas un tās funkciju (dzimšanas, barošanās, elpošanas, priekšstatu) caurstrāvošanā ar dievišķo dvēseliskumu. Tagad sākas viņa tiešā misija. Līdz ar to viņš paceļas no erceņģeļu kārtas arhaja jeb Laikmeta gara kārtā.

Ja mēs gribam izprast Mihaela šodienas un nākotnes misijas noslēpumu, tad jāpievēršas attēlotajiem evolūcijas procesiem. Pateicoties tam, ka individuālais cilvēka gars Golgātas mistērijas notikumā sasniedza zemāko punktu savā sasaistē ar matēriju, varēja sākties cilvēces attīstības otrā, jaunā fāze, kas turpināsies līdz pat Zemes attīstības beigām. Šīs otrās fāzes norise tikai pakāpeniski ļaus noskaidrot, kāda ir cilvēces misija – misija, kuru pašlaik veicina Mihaels: cilvēks kā patstāvīgs domātājs Jaunajos laikos nonāk pavisam citās attiecībās ar inteliģenci jeb saprātu. Viņš kļūst par autonomu inteliģences pavēlnieku. Mihaels meklē savu jauno inteliģences pārvaldīšanas uzdevumu cilvēkā un kopā ar cilvēku.

Cilvēka un viņa dievišķā iedvesmotāja Mihaela misijai otrajā Zemes iemiesojuma fāzē piemīt ļoti daudzi aspekti. Šeit mēs gribam izcelt tikai vienu, visai neierastu, aspektu, proti, mākslas būtību. Mākslā sevišķi uztverami izpaužas matērijas caurstrāvošana ar garu, un mākslā arī pastāv divas lielas attīstības fāzes.

MĀKSLA KĀ CILVĒKA PAMATMISIJA

Kains bija pirmais cilvēks, kurš sāka pārveidot dievu radīto pasauli kā mākslinieks, kamēr Ābels kopa dabu tādu, kāda tā tika Dieva radīta. Šajā ziņā visa cilvēces kultūra ir viena vienīga "māksla". Kaina dēli kopš pirmatnējiem laikiem un vēl ilgi pēckristīgajos laikos darbojās inkarnācijas mākslas jomā, kas arvien vairāk sazarojās, diferencējās un izsmalcinājās. Pēc Paradīzes sākās cilvēka mākslinieciskā darbība, kurā viņš ar dažādu materiālu starpniecību tiecās izpaust garīgās imaginācijas, tēlus un idejas uztveramā formā. Šajā mākslā runa ir par idejas izpausmi jutekliskajā (inkarnēšanā). Varbūt glezniecībā tas jūtams visvairāk, lai gan šo nolūku un mērķi var izsekot arī pārējās mākslas nozarēs.

Nolaižoties savas attīstības ceļā arvien tālāk, "mākslas inkarnācija" 19. gadsimtā sasniedz viszemāko punktu, proti, cilvēks atklāj visvienkāršākos mākslinieciskos elementus, un kopš tā laika tie atrodas viņa uzmanības centrā. Glezniecībā tā ir tīrā krāsa, citās mākslas jomās tie ir krāsai atbilstoši pamatelementi [līnijas, formas, ritmi, faktūras, skaņas, intervāli u.c.].

Šajā attīstības punktā notiek epohāls pavērsiens, pat īsts jaunsākums. Vairs nav runa – kā līdz šim – tikai par kādas garīgas vēsts vai atklāsmes māksliniecisku interpretāciju. Sākas pašas zemes kā matērijas pārveidošana mākslinieciskā procesā. Tiek atklāta jauna jēga, kas slēpjas, dus, pašā vielā, vienkāršā materiālā, kas caur mākslinieka radošo uztveri un gribu var tikt atbrīvota no matērijas gūsta. Tagad māksla tiek aicināta paust nevis kādu iepriekš izdomātu, kaut kur jau eksistējošu ideju, bet gan pašā darba procesā radušos, uzplaukušo jēgu, kas bijusi aplēpta vienā vai otrā materiālā. Tā ir gara atsegšanas, atbrīvošanas, ekskarnācijas māksla, jo tagad tiek atbrīvots reiz "veikumā" ieburtais gars jeb radības ideja. Kaina dēlu mākslu nomaina Mihaela dēlu māksla. Mihaela nolūks ir rosināt tādu mākslu, kas apgārtu "veikumu". Šo aspektu Rūdolfs Šteiners izklāstīja 1888. gada 9. novembra lekcijā Vīnē; tā iedarbojās uz klausītājiem kā Mihaela lāpas uzliesmojums. Viņš runāja par jaunu estētiku, lai gan tas ir pavisam jauns mākslas impulss, kuru viņš pasludināja divdesmit septiņu gadu vecumā. Hēgeļa mākslas ideāla vietā: "Skaistais ir jutekliskā ideāla parādība," - nāk cits ideāls, proti: "Skaistais ir jutekliska īstenība, kas parādās idejas veidā." Šāds teikums sākumā var likties kā sofistiska vārdu spēle, taču tajā slēpjas visai dziļa jēga. Ar to vēsturiski tiek apstiprināts otrais teikums no "Kristiana Rozenkreica ķīmiskajām kāzām" ("*Die chymische Hochzeit von Christian Rosenkreutz*"): "Māksla ir dabas priesteris." [Kura ar cilvēka dvēselē notiekošā radošā procesa kā sakramenta starpniecību uztur saikni ar dabā ieburto pasaules būtību. - Tulk.] Abos teikumos slēpjas visu mākslas veidu modernās attīstības noslēpums. Šis noslēpums tiks atklāts tikai tad, ja tiks pārvarēts visu filosofisko mākslas definīciju abstrakcionisms. Kā? Ar konkrētu pieredzi, ar padziļinātās mākslinieciskās pasaules uztveres izkopšanu.

Lai arī šis pavērsiens mākslā 19. un 20. gadsimta mijā notika šķietami ātri, tas turpināsies vēl visai ilgi, un kā viena, tā otra mākslas veida parādības attīstīsies paralēli, bieži vien arī saplūstot kopā.

PERSPEKTĪVA

Tas, ko mēs šeit ieskicējam attiecībā uz mākslu, atklāsies arvien vairāk un visur, kur Mihaels īsteno savu misiju. Sevi ļauj manīt jauns garīgums, kas izpaužas kā cilvēciskās apziņas progress. Aktīvas mihaeliskās apziņas darbības lauks ir līdzsvara stāvoklis starp juteklisko realitāti un ideju, var teikt arī: starp vispārējo likumu un konkrēto situāciju. Šis līdzsvara stāvoklis pastāv matērijas un gara savstarpējā caurstrāvotībā. Matērija kļūst caurspīdīga garam, gars kļūst konkrēti uztverams caur matēriju. Tas attiecas uz visām mākslas parādībām, uz cilvēka apziņā notiekošā domāšanas procesa vērojumiem, kā arī uz sociālajiem procesiem un dabas fenomeniem. Bet tas attiecas arī uz cilvēka attiecībām ar pašu šī jaunā garīguma rosinātāju – Mihaelu. Viņa "norādošais" žests ir vēsts, kas neiedarbojas uz cilvēku kā stingra pavēle, kā "bauslis". Šī vēsts jāuztver īpaši modrā apziņā un pilnīgā brīvībā, tā jāpārdzīvo pilnīgi individuāli. Bet, ja šī vēsts reiz ir uztverta un "saprasta", tad cilvēks sastaps to visur pasaulē un visur atradīs Mihaela garu pildām savu nākotnes misiju. Šī Mihaela nākotnes misija ir: sasniegt līdzsvaru starp matēriju un garu, starp pagātni un nākotni, starp inkarnāciju un ekskarnāciju. Tā nes sevī spēku jaunas kultūras izveidei, kurā brīvu indivīdu radošā sadarbībā tiks panākts harmonisks veselums.

K. Dumke, "Motive der Michaelsmission"; "Mitteilungen aus der anthroposophischen Arbeit in Deutschland" N 213.